

Egentliga Finlands klimatfärdplan 2030

Uppföljningsrapport 2024

Olli Haapanen, Liisa Harjula, Riikka Leskinen, Nina Myllykoski

Innehåll

- [Inledning](#)
- [Utsläppsutvecklingen i Egentliga Finland](#)
- [En hållbar region- och samhällsstruktur skapar ramarna för klimatåtgärder](#)
- **Klimatarbetet i regionen inom olika sektorer**
 - [Energisektorn](#)
 - [Trafiksektorn](#)
 - [Jordbrukssektorn](#)
 - [Byggnadssektorn](#)
 - [Planering av markanvändning, skogar och annan grönstruktur](#)
- [Kommunernas klimatarbete](#)
- [Egentliga Finlands sektion för klimatanvar](#)
- [Sammanfattning](#)
- [Informationskällor som stöder klimatarbetet](#)

Inledning

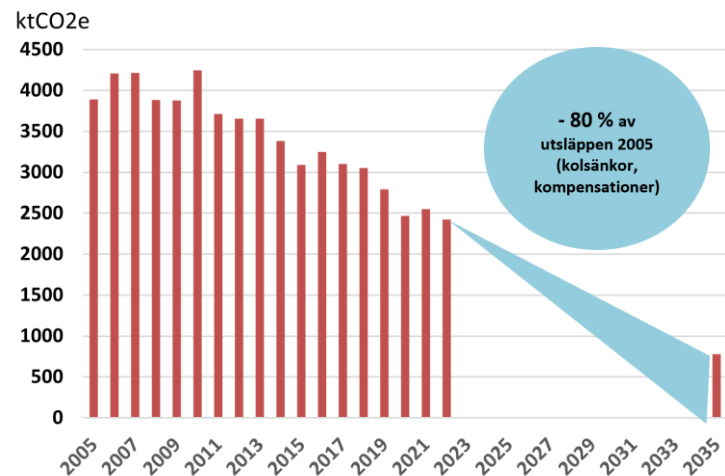
- Klimatförändringen har genom väderfenomen konsekvenser för livsmedelsproduktionen, den biologiska mångfalden, vattendragen, den byggda miljön och därigenom är konsekvenserna för våra levnadsförhållanden på det hela taget betydande.
- Genom aktiva och effektiva reaktioner på förändringen eftersträvar vi god funktionsförmåga i regionerna och en god kvalitet på miljön.
- Finland är på väg att ställa om till ett koldioxidsnålt samhälle. Förändringen måste ske inom alla delområden i samhället och inom alla områden.
- Egentliga Finland är ett talangfullt landskap med en mångsidig branschprofil och en rik mångfald med tanke på kulturarvet liksom naturen. Landskapet har därmed också de resurser som krävs för att stävja klimatförändringen och anpassa sig till den.

MÖJLIGHETERNAS KLIMATFÄRDPLAN

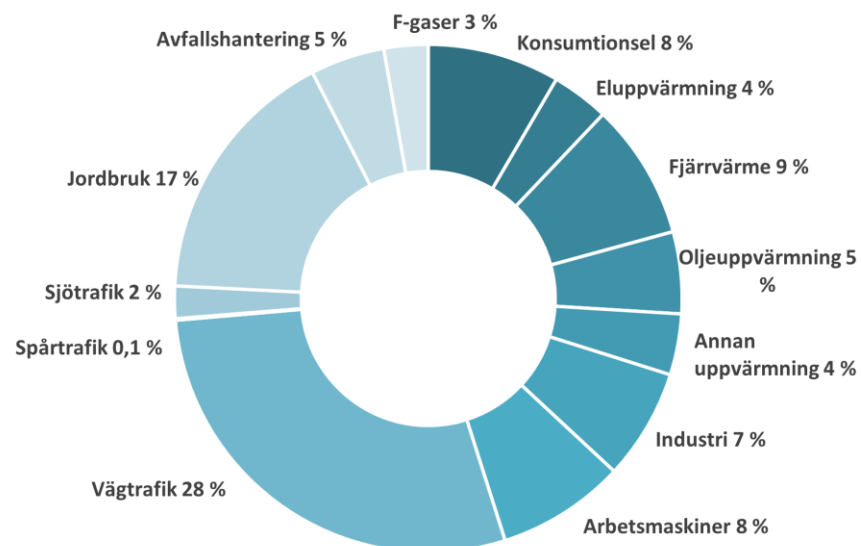
- Hur tar landskapet sitt ansvar och söker efter lösningar?
- Hur gör landskapet det oundvikliga till en möjlighet?
- Hur bygger vi ett ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt klimathållbart landskap?
- Klimatfärdplanen har sammanställt de viktigaste åtgärderna som **Egentliga Finland kan genomföra för att uppnå det nationella målet Ett klimatneutralt Finland 2035** och lyfter fram de frågor som landskapet kan påverka.
- Denna uppföljningsrapport beskriver **hur klimatarbetet har framskridit i Egentliga Finland under de senaste åren.**

Egentliga Finlands utsläppsutveckling och kolneutralitetsmålet 2035

Fördelningen av växthusgasutsläpp i Egentliga Finland 2022

Utsläppsutvecklingen i Egentliga Finland

- Egentliga Finlands mål om kolneutralitet är en minskning av utsläppen med 80 procent mellan åren 2005 och 2035.
- Utsläppen i kommunerna i Egentliga Finland har minskat snabbare än i landet i genomsnitt, 38 procent under perioden 2005–2022.
- De största utsläppskällorna är vägtrafiken, uppvärmningen av byggnader och jordbruket.
- För att uppnå målet om kolneutralitet behövs det ännu många ytterligare åtgärder inom alla sektorer.
- Dessutom behövs en betydande förstärkning av kolsänkorna och kolförråden.

Statistikkälla: SYKE, ALas-/Hinku-kalkylen

REGION- OCH SAMHÄLLSSTRUKTUR, FÖRÄNDRINGSMÅL 2030

1

Samhällsstrukturen möjliggör och stöder hållbara levnadsvanor, koldioxidsnåla energi- och trafiksystem samt cirkulär ekonomi

2

Naturvärdena och den befintliga infrastrukturen styr utvecklingen av samhällsstrukturen

En hållbar region- och samhällsstruktur skapar ramarna för klimatåtgärder

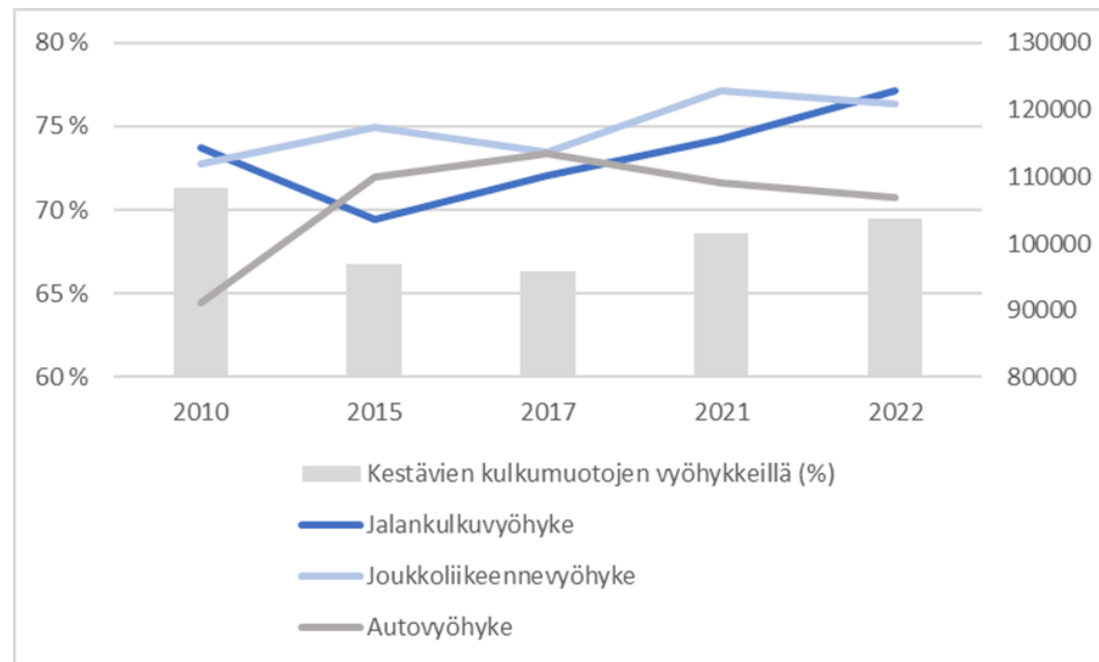
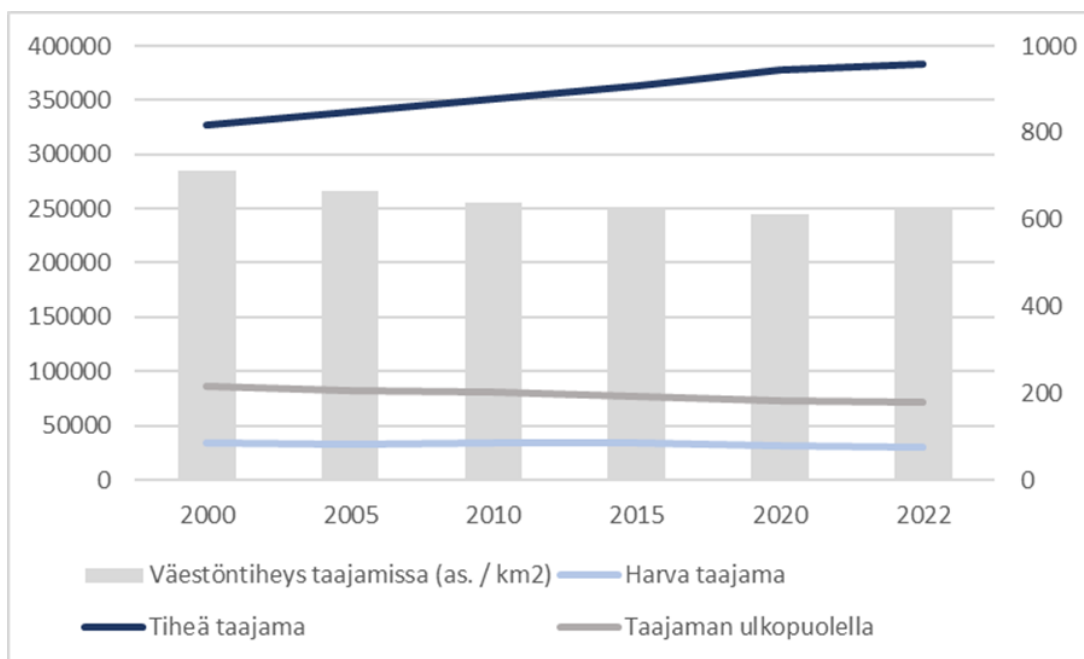
I Egentliga Finland ökar de tätbebyggda tätorternas yta snabbare än deras befolkningstäthet, dvs. **samhällsstrukturen splittras**. Å andra sidan har till exempel andelen invånare som bor inom kollektivtrafikens zoner i Åbo ökat något. I **Åbo stadsregion** styrs samhällsstrukturen förutom av landskapets och kommunernas **planarbete även av Strukturmodell 2035**, som är regionens kommuners gemensamma syn på de långsiktiga huvudlinjerna för stadsregionens samhällsstruktur.

De åtgärder som styr utvecklingen av samhällsstrukturen avtalas med staten **genom ett MBT-avtal om markanvändning, boende och trafik**. I åtgärderna för åren 2020–2023 har man främjat hållbar trafik i tätorterna, kollektivtrafikförbindelser och smidiga transporter. År 2024 är avsikten att uppdatera avtalen för åren 2024–2035 och åtgärderna för 2024–2027.

Arbetsresetraffiken minskade betydligt under coronapandemin när distansarbete blev vanligare, och **distansarbete har blivit permanent vanligare**, vilket har möjliggjort boende på längre avstånd samt multilokalt arbete. Under coronapandemin riktades flyttningsrörelsen också tillfälligt bort från tillväxtcentrumen, men det verkar ha återgått till den tillväxttrend som rådde före pandemin fram till år 2022.

Bättre kollektivtrafikförbindelser, såsom den planerade **lokaltågtraffiken på landskapsnivå**, gör det möjligt att skapa täta tillväxtcentrum även utanför kärnstadsregionen, utan att samhällsstrukturen splittras för mycket. I en mer splittrad samhällsstruktur skulle däremot växthusgasutsläppen i genomsnitt vara högre.

Samhällsstruktur: grafer

Invånare i tätorterna och utanför dem i Egentliga Finland (vänster), befolkningstäthet i tätorterna (invånare/km², höger). Andelen invånare i tätorterna i Egentliga Finland har ökat under hela 2000-talet. Samtidigt har den genomsnittliga befolkningstätheten i tätorterna minskat fram till år 2020. Befolkningen koncentreras till tätorter, men tätorternas yta har expanderat snabbare än deras befolkningstillväxt.

Informationstjänsten för livsmiljön Liiteri, 16.8.2024
 Informationskällor: Statistikcentralen

Andelen invånare i Åbo och Salo stadsregioner som bor i zonerna för hållbara transportsätt (vänster), invånare i samhällsstrukturens zoner i Åbo och Salo stadsregioner (höger).

Informationstjänsten för livsmiljön Liiteri, 23.8.2024
 Informationskällor: Statistikcentralen

Region- och samhällsstruktur: Lyft från klimatarbetet i området 2020–2022

- Etappplansplanen för naturvärden och -resurser behandlar användningen av naturresurserna med tanke på cirkulär ekonomi och bioekonomi, bevarandet av värdefulla naturområden samt tryggheten av rekreativområdena i landskapet.
[Läs mer \(varsinais-suomi.fi\) »](#)
- Med åtgärderna i MBT-konventionen för Åbo stadsregion (2020–2031) konkretiseras genomförandet av strukturmodellen för Åbo stadsregion 2035, den regionala trafiksystemplanen och de nationella klimatmålen.
[Läs mer \(på finska, lounaistieto.fi\) »](#)
- Åbo stad har utarbetat en anvisning för bedömning av klimatkonsekvenserna av detaljplanerna och prognostisering av deras klimathållbarhet.
[Läs mer \(på finska, turku.fi\) »](#)
- Planeringen av lokaltågtrafiken inom Egentliga Finland har framskridit. Egentliga Finlands kommundirektörer gjorde ett gemensamt ställningstagande år 2022.
[Läs mer \(på finska, varsinais-suomi.fi\) »](#)
- En utvecklingsplan för stationsplaceringar för närtågtrafiken i Egentliga Finland utarbetades år 2021.
[Läs mer \(på finska, varsinais-suomi.fi\) »](#)

2023–2024

- Landskapsfullmäktige beslöt att inleda uppdateringsarbetet med landskapsplanen i juni 2024.
[Läs mer \(varsinais-suomi.fi\) »](#)
- Landskapsförbunden har inlett uppdateringsarbetet med Finlands Havsplan 2030. Planen uppdateras under åren 2024–2027.
[Läs mer \(merialuesuunnittelu.fi\) »](#)
- En bedömning av aktualiteten av trafiksystemplanen för Egentliga Finland har gjorts och programmet uppdateras under 2024 och trafiksystemplanen för Åbo stadsregion som preciserar programmet uppdateras år 2025.
[Läs mer \(varsinais-suomi.fi\) »](#)
- Planeringen av den regionala tågtrafiken har framskridit med många utredningar.
[Läs mer \(på finska, varsinais-suomi.fi\) »](#)
- För att skapa en gemensam helhetsbild av tågtrafiken i kommunerna längs banan i Egentliga Finland har projektet Lähijuna Varsinais-Suomeen inletts under ledning av Åbo.

FÖRÄNDRINGSMÅL FÖR ENERGISEKTORN 2030

1

Nya investeringar i energiproduktion grundar sig främst på alternativa förbränningstekniker, dock med beaktande av leveranssäkerheten

2

Smarta och energieffektiva lösningar minskar det relativa totala energibehovet

SPETSTEMAN

**MÅNGSIDIG
PRODUKTION**

**ETT SMART
ENERGINÄT MED GOD
SERVICE**

**EN INKLUDERANDE
OCH REJÄL ENERGI-
OMSTÄLLNING**

**BYGGNADERS
ENERGI-
EFFEKTIVITET**

Framskridandet av åtgärderna inom energisektorn

Av landskapets **utsläpp orsakades 22 procent av uppvärmning och 8 procent av elförbrukning** (år 2022). I synnerhet utsläppen från fjärrvärme och oljeuppvärmning har minskat betydligt från år 2005 till 2022. I Egentliga Finland har minskningen av utsläpp från fjärrvärme och annan uppvärmning under åren 2005–2022 varit större än genomsnittet för alla kommuner i Finland.

Med undantag av en liten ökning år 2021 har förbrukningen av uppvärmningsenergi i bostadshus gradvis minskat under åren 2017–2022. Användningen av konsumtionsel för boende har i genomsnitt varit lika stor under åren 2017–2022, med undantag av avvikelsen år 2021. Energiförbrukningen har i sin helhet minskat med 5 procent under åren 2005–2022. Ett undantag är oljan, vars energianvändning har minskat med 61 procent under samma jämförelseperiod.

Inom fjärrvärmeproduktionen har man övergått till koldioxidneutral produktion. I den centraliserade produktionen av värme och el i Åbo stadsregion och Saloregionen har man på ett avgörande sätt minskat användningen av stenkol genom att förbättra produktionsanläggningarnas verkningsgrad och med hjälp av förnybara bränslen. Även inom spets- och reservproduktionen har man i större utsträckning än tidigare övergått till att använda förnybara bränslen.

Åboregionens specifika utsläpp från fjärrvärme minskade med 74 procent mellan åren 2019 och 2023. I andra regionala värmeverk har energieffektiviteten och verkningsgraden förbättrats bl.a. med hjälp av rökgastvättar. I Nystad har 97 procent av fjärrvärmens producerats med förnybar energi, varav den mest betydande är spillvärme från industrin och dessutom värme som producerats med biogas.

Spillvärme utnyttjas i industriprocesser, men också i mindre skala t.ex. i köpcentrum. Värmenätens förluster minskas genom underhålls- och reparationsåtgärder. **Ett stort värmepumpverk** finns vid Kakola vattenreningsverk i Åbo.

Våningsytan (m²) för byggnader som utnyttjar **jordvärme** har ökat med 93,06 procent under åren 2017–2023. **Värmelagring** i värmepålar har genomförts vid torgparkeringen i Åbo och vid ett höghusprojekt i Skansen. Energibolagens nya **lösningar med lågvärmenät** har genomförts bl.a. i Åbo och Nystad. Vid Tyyssija-objektet i Studentbyn i Åbo är värmenätet och lagringssystemet under utveckling. Även **smarta styrsystem** har tagits i bruk.

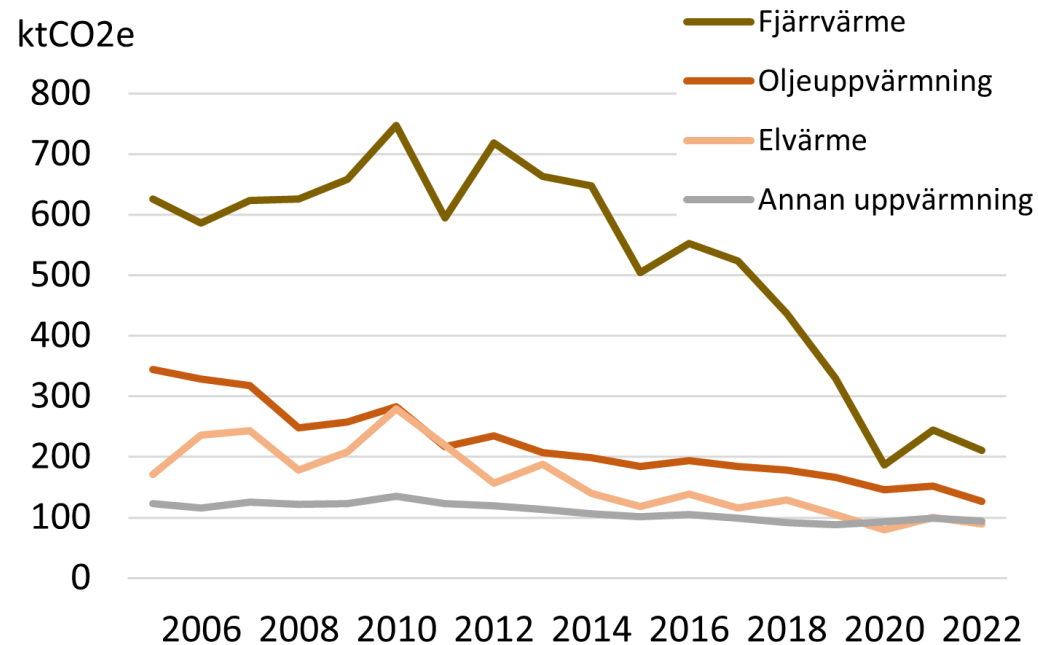
De flesta kommunerna i området har redan avstått oljeuppvärmning i sina fastigheter. Möjligheten att **avstå från olja** i husbolag och småhus har påskyndats av möjligheten till understöd, även rådgivningen har utökats. Oljan ersätts med olika värmepumplösningar. Jordvärme är vanligt i större projekt, medan majoriteten av småhus har bytt ut oljeuppvärmningen mot luft-vattenvärmepump. Bidraget för att avstå från olja upphör under 2025.

I Egentliga Finland är möjligheterna begränsade för att öka **vindkraften**, i synnerhet den landbaserad vindkraften. Kapaciteten och produktionen av **solel** har fortsatt att öka inom den småskaliga produktionen. I juni 2024 är ett solekraftverk av industriell skala under uppförande i området, och 14 anhängiga projekt för solekraftverk och 6 vindkraftsprojekt. Egentliga Finlands förbund har publicerat en utredning om möjligheterna att placera industriell solkraft i landskapet.

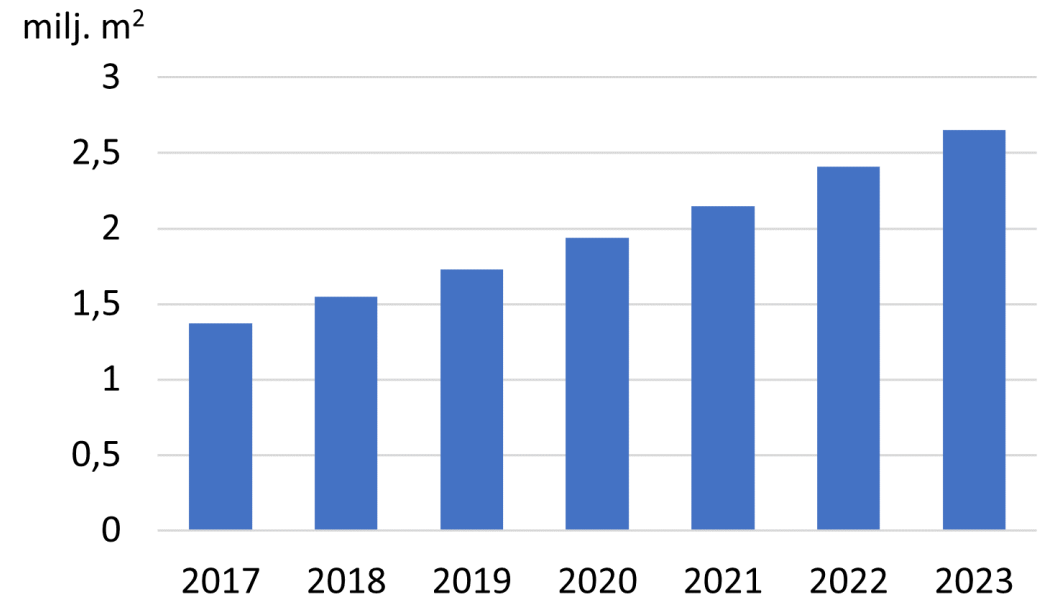
År 2023 hade landskapet nästan 17 000 solesystem (nominell effekt 191,17 MW). I Egentliga Finland har man ordnat fem **gemensamma anskaffningar av soles i småhus**, varav den senaste genomfördes i Nådendal år 2021. Det finns cirka 10 **energigemenskaper som grundats av bostadsaktiebolagen** och som utnyttjar sin gemensamma produktion av soles. Rådgivningen ges av **den regionala energirådgivningen** och dess samarbetspartner som finansieras av Energimyndigheten.

Energi: grafer 1

Utsläppsutvecklingen för uppvärmningsformerna i
Egentliga Finland (SYKE, ALas-kalkylen)

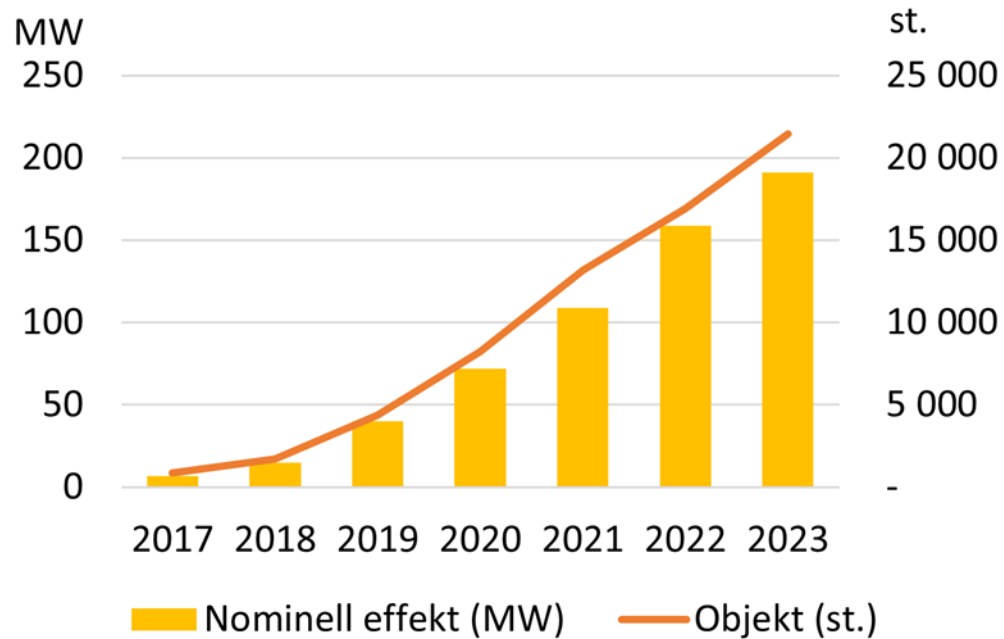

Våningsytan för byggnader som utnyttjar jordvärme i
Egentliga Finland (SYKE)

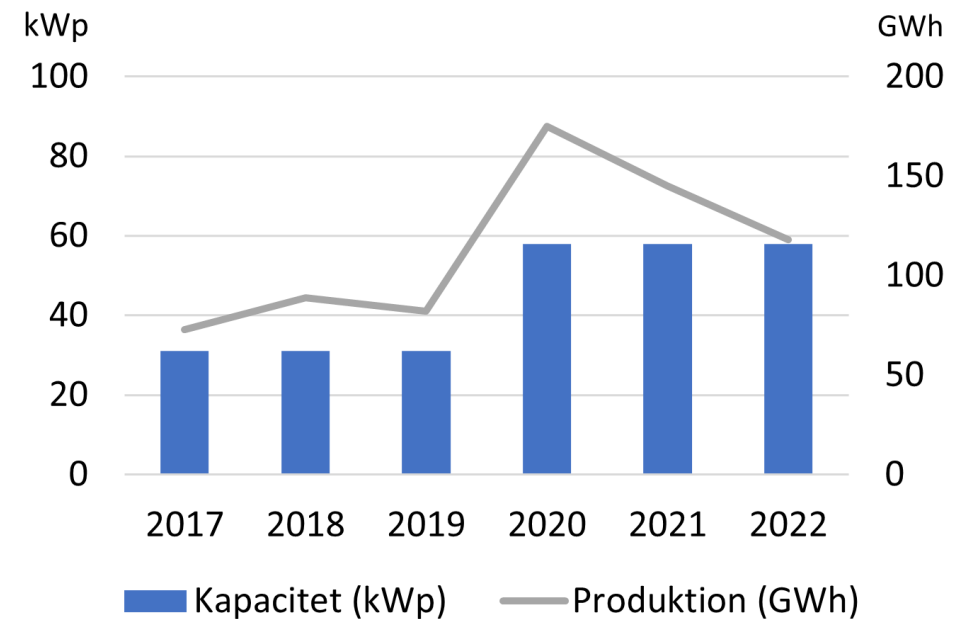

Energi: grafer 2

Solelens nominella effekt och antalet objekt i
Egentliga Finland (Valonia, landskapets elnätbolag)

Kapacitet för och produktion av vindkraft
i Egentliga Finland (SYKE)

Utnyttjande av solen, vindkraft och jordvärme i Egentliga Finland

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Muutos%
Kapacitet för vindkraft (kWp)	31	31	31	58	58	58	58	87 %
Produktion av vindkraft (GWh)	73	89	82	175	145	118		62 %
Kapacitet för solen (kWp)	8 944	15 808	26 344	38 380	50 219			461 %
Produktion av solen (GWh)	8	14	22	32	44			450 %
Byggnader som utnyttjar jordvärme (st.)	5 676	6 287	6 901	7 459	8 092	8 880	9 551	68 %
Våningsyta för byggnader som utnyttjar jordvärme (milj. m ²)	1,37	1,55	1,73	1,94	2,15	2,41	2,65	93 %

Energi: Lyft från klimatarbetet i området 2020–2022

- Ekokraftverket i Korvenmäki i Salo inledde sin verksamhet våren 2021. Verket producerar värme och el och ersätter fossila bränslen och torv.
[Läs mer \(lounavoima.fi\)](https://lounavoima.fi) »
- Vid fjärrvärmeverket i Nystad byggdes en rökastvätt år 2022. Effektökningen är 20 procent och mängden bränsle minskade.
[Läs mer \(på finska, facebook.com\)](#) »
- I Åbo inne i bergcisternen i Starrbacka reglerar en turbin vattenflödet från Virttaankangas konstgjorda grundvattenanläggning och producerar samtidigt utsläppsfri elenergi som räcker till för att pumpa dricksvatten till Åbo, Reso och Nådendal.
- Åbo studentby är en energipositiv stadsdel genom att den producerar 120–130 procent av områdets energibehov. I bostadsobjektet Tyyssija har man bland annat installerat ett uppvärmningssystem i två riktningar.
[Läs mer \(på finska, tys.fi\)](#) »

- Värmepumpverket minskar Orions växthusgasutsläpp vid Åbo läkemedelsfabrik. Åbos nya regionala värmeverk ersätter 2/3 av den köpta fjärrvärmens.
- I Åbo lagras solvärme för vintern i torgparkeringens energipålar.
[Läs mer \(på finska, kestavyysloikka.fi\)](#) »
- I Hovirinta i S:t Karins har man i två bostadsaktiebolag byggt en lågtemperaturkrets där värmeåtervinningen och värmen från fjärrvärmens returvatten utnyttjas effektivt.
[Läs mer \(på finska, kestavyysloikka.fi\)](#) »
- I Nådendal genomfördes år 2021 landskapets tredje gemensamma anskaffning av soler för småhus.
[Läs mer \(på finska, valonia.fi\)](#) »
- Gasums biogasanläggning i Toppå producerar flytande biogas.
[Läs mer \(på finska, kestavyysloikka.fi\)](#) »

Energi: Lyft från klimatarbetet i området 2023–2024

- Det djupvärmelager som byggts i anslutning till Korvenmäki kraftverk i Salo togs i bruk i juli 2024. [Läs mer \(lounavoima.fi\) »](#)
- Åbo Energi uppnår sitt mål om kolneutralitet före år 2029. [Läs mer \(på finska, turkuenergia.fi\) »](#)
- Sommaren 2023 tog Åbo Energi i bruk en rökgastvätt vid ångproduktionsanläggningen i Artukais. Den nya anläggningen minskar bränsleanvändningen och sänker koldioxidutsläppen från fjärrvärmeproduktionen. Från rökgaserna återvinns 3 MW fjärrvärme. [Läs mer \(på finska, kestavyysloikka.fi\) »](#)
- Åbonejdens Enerkiproduktion stängde i juni 2024 av den stenkolsdrivna tredje enheten vid Nådendals kraftverk. [Läs mer \(på finska, tset.fi\) »](#)
- Aurajoki Oy har tagit i bruk en ny varmförzinkningsanläggning i Lundo som förbrukar betydligt mindre energi, råvara och vatten. Den energi som uppstår i fabriksprocessen tas tillvara och styrs till fjärrvärmenätet i Lundo. Med spillvärmens värms ungefär hundra egnahemshus upp. [Läs mer \(på finska, aurajoki.fi\) »](#)
- Sallila Energia Oy deltar i energiomställningen genom att skaffa ett ellager på 1,7 MW/1,7 MWh. Dess uppgift är bland annat att upprätthålla balansen i elnätet och vid behov också producera reservkraft för området. [Läs mer \(på finska, sallilaenergia.fi\) »](#)

- På fabriksområdet hos kontraktstillverkaren för formsprutning Coreplast Laitila Oy har totalt cirka 1600 solpaneler installerats, med en produktion på cirka 700 MWh under åren 2021–2023. Produktionen beräknas täcka en femtedel av behovet. [Läs mer \(på finska, vsv.fi\) »](#)
- Elanvändarna har redan möjlighet att schemalägga sin förbrukning. Till exempel har Carunas kunder tillgång till en gratis laststyrningstjänst. [Läs mer \(på finska, caruna.fi\) »](#)
- I Salo finns näst flest solpaneler i Carunas nätområde. På topp tio-listan ryms även S:t Karins och Pargas. [Läs mer \(på finska, caruna.fi\) »](#)
- Green North Energy Oy planerar att bygga en vätgasanläggning i Nådendal för produktion av grön ammoniak. [Läs mer \(på finska, greennorth.energy\) »](#)
- Finlands Näringsliv: Investeringar i den gröna övergången enligt kommun och landskap [Läs mer \(på finska, ek.fi\) »](#)
- Bayer bygger det största solkraftverket i Åbo. [Läs mer \(bayer.com\) »](#)
- Motiva har sammanställt en karta med solkraftverk på över 1 MW som planeras, byggs eller är i produktion i Finland. [Läs mer \(på finska, aurinkosahkovoimalat.fi\) »](#)

FÖRÄNDRINGSMÅL FÖR TRAFIKSEKTORN 2030

1

Utsläppen från trafiken i Egentliga Finland har halverats fram till 2030 jämfört med 2005 års nivå

2

Andelen hållbara färdstätt i persontrafiken har ökat betydligt

SPETSTEMAN

ÖKAD ANDEL
GÅNG- OCH
CYKELTRAFIK

HÖGKLASSIGA
LÖSNINGAR FÖR
KOLLEKTIVTRAFIK
OCH MOBILITETS-
TJÄNSTER

PÅSKYNDAD
FÖRNYELSE AV
FORDONSPARKEN

ÖKNING AV
ALTERNATIVA
DRIVMEDEL OCH
UTVIDGNING AV
DISTRIBUTIONSNÄTET

EFFEKTIVI-
SERINGAV ENERGI-
ANVÄNDNINGEN
INOM
GODSTRAFIKEN

BÄTTRE
DATAFÖRBINDELSER
OCH UTVECKLING
AV DIGITALA
LÖSNINGAR

Åtgärderna inom trafiksektorn framskrider

Utsläppen från vägtrafiken har minskat sedan år 2018, främst på grund av renare bränslen och drivkrafter. Till exempel 2023 var **31 procent av de förstagångsregistrerade bilarna i Egentliga Finland elbilar** (Traficom). Elbilarnas popularitet i landskapet är nästan på samma nivå som i Nyland och Birkaland. Lagändringen gällande sänkningen av distributionsskyldigheten för förnybara bränslen kan dock i fortsättningen synas som en ökning av utsläpp från vägtrafiken.

Målet för nätplanen för de regionala huvudlederna för **cykeltrafiken** i Åbo stadsregion färdigställdes i oktober 2023. Kommunerna i Åboregionen har under ledning av NTM-centralen i Egentliga Finland genomfört skyltningar av de regionala huvudrutterna för att underlätta cyklingen i området.

Underhållet av gång- och cykellederna har förbättrats och antalet borstade och sandade leder har utökats. I Åbo har antalet leder med effektiverad vinterunderhållning ökat varje vinter. Man har strävat efter att förbättra cykeltrafiknätet genom att bygga fler nya cykelvägar, cykelgator, cykelfiler och öka antalet säkra cykelparkeringar. Även förhållandena för **cykelturismen** har förbättrats; Skärgårdens ringväg och cykelrutten EuroVelo10 utvecklas.

Programmen för främjande av förutsättningarna för gång och cykling har färdigställts i S:t Karins och Reso i slutet av 2023. Dessutom utarbetar Aura kommun ett program för att främja gång, cykling och cykelturism under 2024, där hela området för Aura ås turistväg (Aura, Pöytis, Lundo, Oripää) inkluderas för cykelturismens del.

I Åbo har man genomfört en **utredningsplan för spårvägen** mellan Kråkkärret och hamnen, men inget egentligt beslut om byggande av spårvägen har fattats.

Stamlinjerna för Fölis stadsbussar inom Åboregionens kollektivtrafik börjar år 2025. Föli har 105 elbussar (8/2024), vilket är 44 procent av hela fordonsflottan. År **2023 kördes 6,2 miljoner kilometer med el.** Elbussarnas andel kommer att öka i och med de nya trafikeringsavtalen.

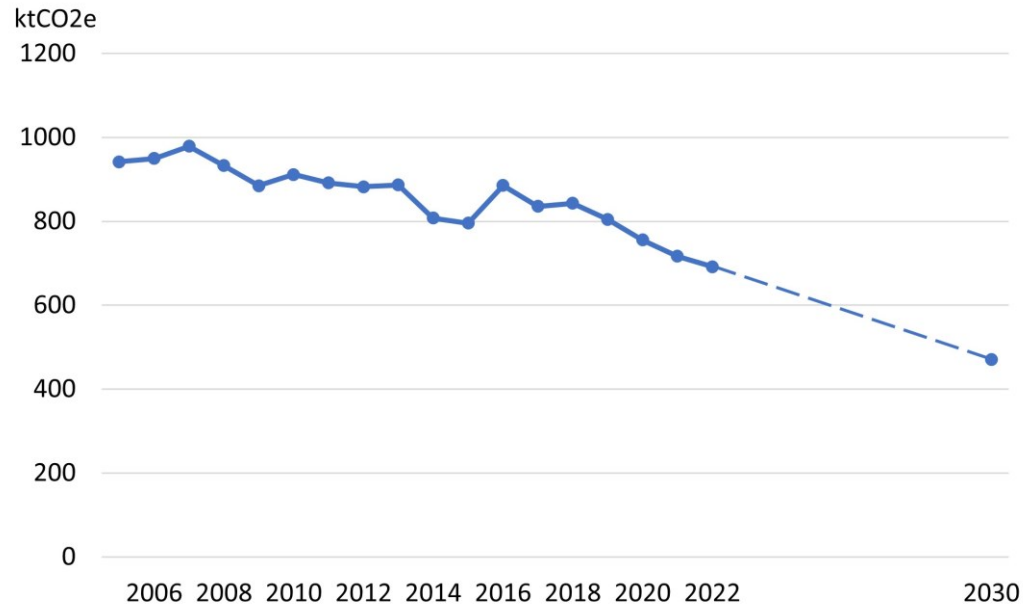
Kommunerna i Egentliga Finland främjar inledandet av **lokaltågtrafiken** på landskapsnivå och till exempel Egentliga Finlands förbund har utarbetat utredningar i frågan. I augusti 2024 inleddes **projektet Lähijuna Varsinais-Suomeen** under Åbos ledning med målet att skapa ett kunskapsunderlag för beslutsfattandet och en konkret plan för att genomföra den regionala tågtrafiken i Egentliga Finland. Dessutom har planerna för **Västbanan** som förenar tillväxtkorridoren mellan Åbo och Helsingfors främjats och delar av projektet har inkluderats i regeringsprogrammet år 2023.

I trafiksystemplanen för Åbo stadsregion har mål satts för andelen hållbara färdstätt, dvs. gång, cykling och kollektivtrafik, till år 2030, där målet för Åbo är 66 procent och för övriga kommuner i stadsregionen 30–40 procent. I persontrafikundersökningen år 2021 var andelen 47 procent i Åbo och i de övriga kommunerna var andelen 21–31 procent.

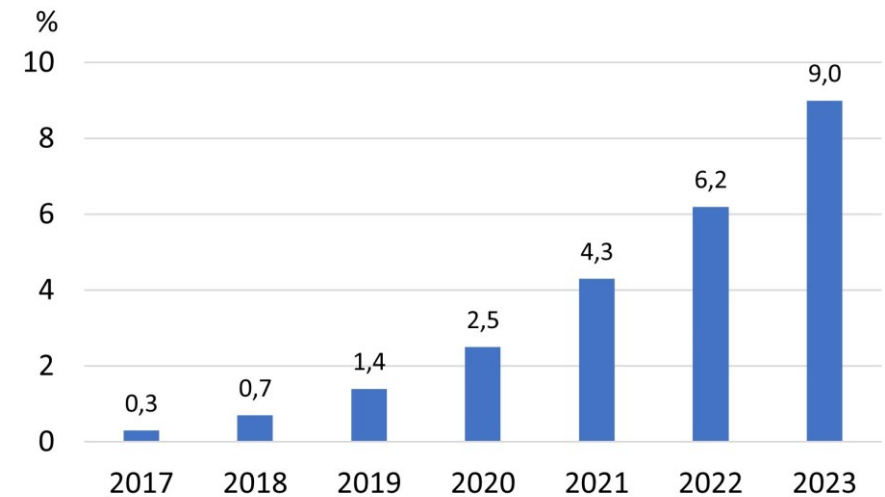
Coronabegränsningarna har påverkat undersökningen år 2021. Den förändrade praxisen med distansarbete kan å andra sidan orsaka en mer permanent förändring i mängden och sätten människor rör sig. Trafiksystemplanen för Åbo stadsregion utvärderas och uppdateras år 2025, då målen och åtgärderna granskas på nytt. **Uppdateringen av trafiksystemplanen för hela Egentliga Finland pågår** under 2024.

Trafik: grafer

Utsläppsutvecklingen inom vägtrafiken och målet för år 2030 i Egentliga Finland (SYKE, ALas-kalkylen)

De alternativa drivkrafternas andel av bilbeståndet (el-, hybrid- och gasbilar) (SYKE, Traficom)

Trafik: Lyft från klimatarbetet i området 2020–2022

- Trafiksystemarbetet på landskapsnivå är ett långsiktigt samarbete.
[Läs mer \(varsinais-suomi.fi\) »](#)
- I byn Mathildedal i Salo byggdes en byväg som förbättrade förhållandena för cykel- och gångtrafiken.
[Läs mer \(på finska, sttinfo.fi\) »](#)
- I projektet USER-CHI (2020–2024) främjas elektronisk rörlighet i Åbo, man gör upp en översiktsplan för elladdning, utvecklar laddningsmöjligheterna för elcyklar och elsparkcyklar, dubbelriktade laddningssystem för elbilar. [Läs mer \(på finska, Turku.fi\) »](#)
- Som stöd för planeringen av en högklassig cykelparkering utarbetades anvisningar för kommuner, företag och bostadsaktiebolag.
[Läs mer \(på finska, valonia.fi\) »](#)
- Åldersvänligheten ökas i kollektivtrafikens digitala tjänster.
[Läs mer \(på finska, valonia.fi\) »](#)
- Gemensamt ställningstagande av kommundirektörerna i Egentliga Finland: Lokaltågstrafiken i Egentliga Finland bör utvecklas.
[Läs mer \(på finska, varsinais-suomi.fi\) »](#)
- Landsvägsfärjetrafiken elektrifieras i snabb takt. Hybridfärjorna har minskat utsläppen i Skärgårdshavet.
[Läs mer \(på finska, kestavyysloikka.fi\) »](#)

- Ahola Transport satsar på elektrifieringen av landsvägstransporterna och byggandet av laddningsinfrastrukturen för den tunga trafiken.
[Läs mer \(aholatransport.com\) »](#)
- Under 2023 var hälften av kilometrarna inom Åboregionens kollektivtrafik (Föli) elektriska.
- NTM-centralen konkurrensutsatte 8 elbussar i regiontrafiken mellan Åbo och Pargas i mars 2023.
[Läs mer \(på finska, sttinfo.fi\) »](#)
- Inom Paikku-kollektivtrafiken inom Salo genomförs avgiftsfria försöksperioder. I juli 2022 ökade försöket antalet användare från 9 000 till nästan 40 000. Försöken fortsatte under 2023.
- Det inbjudna serviceförsöket Ukikyty för kollektivtrafik genomfördes i Nystad under 2021–2022.
[Läs mer \(på finska, uusikaupunki.fi\) »](#)
- Låna en elbil med bibliotekskortet. Åbo stadsbibliotek blev troligen först i världen med att erbjuda en elbil till utlåning för allmänheten.

Trafik: Lyft från klimatarbetet i området 2023–2024

- En bedömning av aktualiteten av trafiksystemplanen för Egentliga Finland har gjorts och programmet uppdateras under 2024 och trafiksystemplanen för Åbo stadsregion som preciserar programmet uppdateras år 2025. [Läs mer \(varsinais-suomi.fi\) »](#)
- Föli är en betydande klimataktör inom sitt område: elbussar, ett progressivt tax- och betalningssystem, Föli-kompisar [Läs mer \(på finska, kestavyysloikka.fi\) »](#)
- Pemar anslöt sig till Föli från och med den 1 juli 2024. Från och med juli 2024 är Föli verksam i sju kommuner: Åbo, S:t Karins, Reso, Lundo, Nådendal, Rusko och Pemar. Samma prislista gäller i hela regionen. [Läs mer \(foli.fi\) »](#)
- S:t Karins interna Föli-linjer förnyades i augusti 2024. Antalet linjekilometrar ökade med 20 procent. [Läs mer \(på finska, foli.fi\) »](#)
- Det inbjudna serviceförsöket Ukikytyti för kollektivtrafik fick en fortsättning i form av Vukikytyti, som inledde sin verksamhet i slutet av hösten 2023. [Läs mer \(på finska, uusikaupunki.fi\) »](#)
- Den kostnadsfria sommartrafiken inom Salos interna Paikku-kollektivtrafik har varit lyckad och fortsatte sommaren 2024.
- För att skapa en gemensam helhetsbild av tågtrafiken i kommunerna längs banan i Egentliga Finland har projektet Lähijuna Varsinais-Suomeen inletts. [Läs mer \(på finska, epressi.com\) »](#)
- Planeringen av den regionala tågtrafiken har framskridit med många utredningar. [Läs mer \(på finska, varsinais-suomi.fi\) »](#)

- Västbanan Ab är redo att övergå till byggfasen, byggnadsplaneringen inleds år 2025 och byggnadsarbetet år 2027. [Läs mer \(på finska, lansirata.fi\) »](#)
- Programmet för främjande av gång- och cykeltrafik i Reso för åren 2024–2035. [Läs mer \(på finska, raisio.fi\) »](#)
- Tillgängliga S:t Karins: Visionen Houkuttelevat ja turvallinen paikka kävellä ja pyöräillä fram till år 2030. [Läs mer \(på finska, kaarina.fi\) »](#)
- I Loimaa testade man stadscyklar i juli–oktober 2023. [Läs mer \(på finska, valonia.fi\) »](#)
- Cykelleden EuroVelo10 som går genom nio länder i Östersjöområdet utvecklas genom projektet Bike across the Baltic, som genomförs av Åbo yrkeshögskola, Visit Turku Archipelago och Cykelturismcentret.
- Våren 2024 ordnade Valonia ett webinarium om möjligheterna för stadscyklar på mindre orter. [Läs mer \(på finska, valonia.fi\) »](#)
- I projektet Scale-up utvecklas hållbar mobilitet och rena resekedjor i Åbo-området bl.a. med hjälp av databaserade lösningar. Utfört i projektet:
 - Åbo har utvecklat mobilitetsvyn som en del av Åbos servicekarta. På kartan finns bland annat beräkningspunkter för fotgängare, cyklisterna och bilar, cykelparkeringsplatser, regionala cykelleder, gånggrutter, laddnings- och tankstationer för el- och gasbilar.
 - I Åbo kan man nu hyra en elassisterad godscykel på samma sätt som en vanlig stadscykel.
 - Fölikortet kan lånas från alla bibliotek i Föli-området. Kortets lånetid är 14 dygn och samma person kan låna ett kort högst en gång per år. [Läs mer \(foli.fi\) »](#)

FÖRÄNDRINGSMÅL FÖR JORSBRUKSSEKTORN 2030

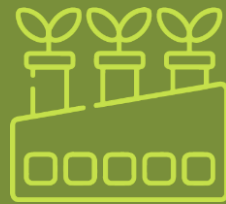
1 Egentliga Finland är en föregångare inom jordbrukets kolbindningar och energiomställning

2 Landskapets resurs är ett hållbart och förnyelsebart livsmedelssystem

SPETSTEMAN

KOMPETENS-
UTVECKLING OCH
SPRIDNING AV GOD
PRAXIS

ENERGIUTNYTTJANDE
AV BIOMASSA FRÅN
JORDBRUKET

KOLBINDNING,
ÅKERNS BÖRDIGHET
OCH VATTEN-
HANTERING

MAT – EN HÅLLBAR
NÄRING OCH EN
KÄLLA TILL VÄLFÄRD

Åtgärderna inom jordbrukssektorn framskrider

Enligt utsläppskalkylen har det knappt skett några förändringar i jordbrukets utsläpp under uppföljningsperioden. Beräkningsmetoden är dock inexakt för jordbrukssektorns del och därför syns inte de faktiska åtgärderna i området i beräkningen.

Inom många produktionsgrenar av jordbruket och trädgårdsodlingen är Egentliga Finlands andel av landets produktion antingen den högsta eller bland de högsta. Regionen har den största variationen av odlade grödor. Jordbrukets lönsamhet har försämrats särskilt på grund av energikrisen, Rysslands anfallskrig och de utdragna torrperioderna.

När det gäller koldioxidbindning och markkvaliteten har det bedrivits projektverksamhet i Egentliga Finland, och dessutom ordnar MTK och Pro Agria utbildningar, evenemang och rådgivning. Praktiska åtgärder har vidtagits på gårdar, till exempel genom **året runt växttäckning eller växtföljd**. I landskapet finns gårdar som är aktiva **föregångare inom klimat- och miljöhållbar odling**.

Den nationella klimatplanen för markanvändningssektorn publicerades år 2021, vilket gav klarhet i de nödvändiga åtgärderna i fråga om klimatkonsekvenserna från markanvändning. I och med detta inleddes också programmet Fånga kolet, vilket medförde nya utvecklingsprojekt även i Egentliga Finland.

År 2023 grundades NTM-centralernas **riksomfattande klimatenhet**, vars uppgift är att stöda det riksomfattande och regionala arbetet med att anpassa sig till klimatförändringen och genomföra klimatåtgärder inom markanvändningssektorn.

Livsmedelskedjan är ett fokusområde i strategin för smart specialisering i Egentliga Finland, och det finns ett betydande antal aktörer kopplade till detta (primärproduktion, förädling, detaljhandel, restauranger) jämfört med resten av Finland.

Egentliga Finland har till exempel blivit en betydande **föregångare inom produktion och förädling av inhemska växtproteingrödor**. Åbo universitet har tagit en stark roll som utvecklare av innovationer inom livsmedel, och inom ramen för projektet **Matstaden Åbo** har man inlett ett **strategiarbete som samlar aktörerna**.

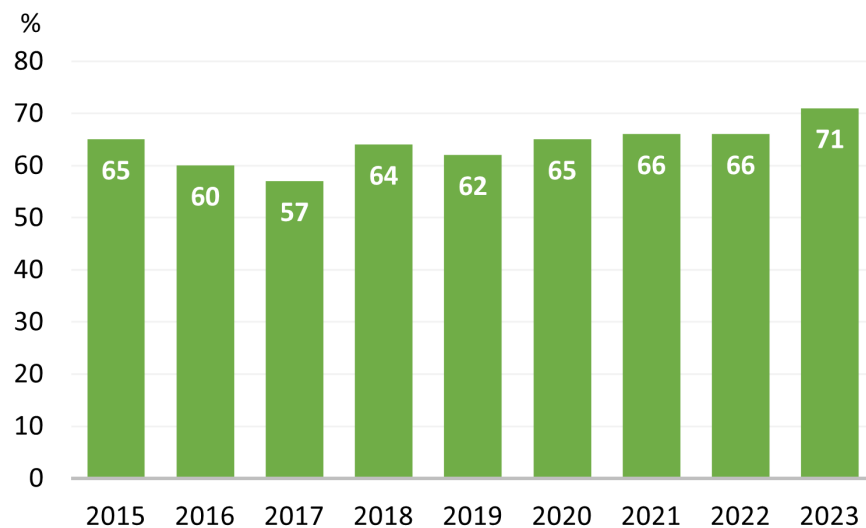
Skärgårdshavet har fått större fokus och regeringen godkände Skärgårdshavsprogrammet vid halvtidsöversynen den 29 april 2021. För jordbrukets del är vattenskyddsåtgärderna i regel enhetliga även med tanke på klimathållbarheten.

Restaureringarna av vattendrag i Skärgårdshavets avrinningsområde har ökat genom olika projekt och samarbetet på avrinningsområdesnivå har ökat. Under årens lopp har det pågått utvecklingsprojekt för att **utnyttja biomassa från jordbruket** som energi och vidareförädling. I Egentliga Finland finns fyra biogasanläggningar som utnyttjar biomassa från jordbruket.

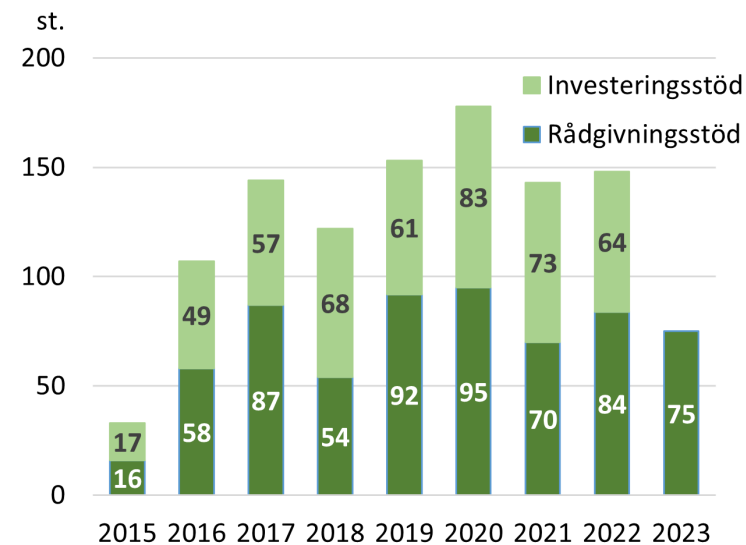
Det finns få gårdsspecifika biogasanläggningar i Egentliga Finland, men energisjälvförsörjningen har ökat betydligt på grund av utnyttjandet av solenergi. År 2022 stödde man gårdarnas investeringar i solpaneler i Egentliga Finland med rekordhöga 2,4 miljoner euro (2023: 0,7 miljoner euro).

Jordbruk: grafer

Andelen av åkrarnas totala areal som är vintertäckta vintertid i Egentliga Finland.
(NTM-centralen)

Gårdar i Egentliga Finland som fått investeringsstöd och rådgivningsstöd som främjar klimatåtgärder.
(NTM-centralen)

Jordbruk: Lyft från klimatarbetet i området 2020–2022

- Målet med projektet Resist 2023–2027 är att utveckla vattenhanteringen inom jord- och skogsbruket i pilotobjekten och sprida god praxis i anslutning till hanteringen av klimatrisker.
[Läs mer \(på finska, valonia.fi\) »](#)
- Projektet Tieto käyttöön – hiili peltoon samlar jordbrukargrupper som behandlar ämnen som gårdsspecifika miljöåtgärder och tillämpning av forskningsdata och nätverkande.
[Läs mer \(på finska, valonia.fi\) »](#)
- Projektet VarsiFood har främjat samarbetet mellan företag och forskare i livsmedelskedjan och stött uppkomsten av nya affärsidéer.
[Läs mer \(på finska, wisefood.utu.fi\) »](#)

- I Egentliga Finland finns aktiva Carbon Action-gårdar där man genomför förnyande odling och följer upp dess inverkan på markkvaliteten.
[Läs mer \(på finska, bsag.fi\) »](#)
- Målet med färdplanen för vattenskydd inom jordbruket som genomförts inom ramen för Skärgårdshavsprogrammet är att främja vattenskyddet inom jordbruket och att schemalägga de viktigaste åtgärderna.
[Läs mer \(ely-keskus.fi\) »](#)
- Utredning: Potentialen för odling av proteingrödor och förädling i sydvästra Finland.
[Läs mer \(på finska, valonia.fi\) »](#)

Jordbruk: Lyft från klimatarbetet i området 2023–2024

- Den pågående projektverksamheten inom vattenskyddet inom jordbruket har sammanställts. [Läs mer \(på finska, valonia.fi\) »](#)
- Egentliga Finland har stärkt verksamheten i internationella nätverk i anslutning till en hållbar livsmedelskedja. Europeiska kommissionen har valt att förbättra markens skick före 2030 som en mission under EU:s forsknings- och innovationsprogram. Egentliga Finland är ett av de första områdena i EU som förbundit sig till jordmånsmissionen. [Läs mer \(på finska, valonia.fi\) »](#)
- Innovationsarbetet för livsmedelsutvecklingen i Egentliga Finland har fått erkännande från EU. [Läs mer \(på finska, varsinais-suomi.fi\) »](#)
- Matstaden Åbo samlar hela sydvästra Finland och alla delar av livsmedelskedjan under sitt paraply. Det sektorsövergripande utvecklingsprogrammet har utarbetats genom omfattande samarbete.
- Projektet Hiililounas producerade information om koldioxidavtrycket från inhemska växtproteiner och utvecklade nya lunchportioner med ett mindre koldioxidavtryck. [Läs mer \(på finska, utu.fi\) »](#)

- Projektet Lähempää lautaselle utvecklar matproducenternas och de offentliga matprojektens kompetens, ökar samarbetet och utvecklar verksamhetssätten. [Läs mer \(på finska, valonia.fi\) »](#)
- Nya lösningar för ekologiskt växtskydd och ökad mångfald i odlingsmiljön har samlats i ett projekt som genomförs av Naturresursinstitutet. [Läs mer \(luke.fi\) »](#)
- I projektet Luonnon monimuotoisuus lautasella kombineras turismens och livsmedelskedjans verksamhet på ett nytt sätt för att skydda Skärgårdshavets natur. För aktörer inom turismen utvecklas upphandlingskriterier som minskar naturförlusten. [Läs mer \(maaseutuverkosto.fi\) »](#)
- Över 70 % av åkrarna i Egentliga Finland är täckta av växtlighet även vintertid. [Läs mer \(maaseutuvirasto.fi\) »](#)

FÖRÄNDRINGSMÅL FÖR BYGGNADSSEKTORN 2030

1 Byggnadernas och byggandets låga utsläppsnivåer, energi- och lokaleffektivitet samt lösningar för cirkulär ekonomi har förverkligats i stor utsträckning i Egentliga Finland

2 Förbrukningen av naturresurser inom byggnadssektorn har börjat minska

SPETSTEMAN

**RENOVERINGS-
BYGGANDE**

NYBYGGANDE

**INFRASTRUKTUR-
BYGGANDE**

**INLÄRNING,
FÖRSTÅELSE OCH
BESLUTSFATTANDE**

Åtgärderna inom byggsektorn framskrider

Uppföljningen av utsläppen inom byggsektorn är regionalt utmanande. Utsläppsutvecklingen inom användningen av byggnader syns i energianvändningen, men **utsläppen från byggandet avgörs ofta redan i planeringskedet** i anslutning till grundliga renoveringar av det befintliga byggnadsbeståndet och placeringen av nybyggen, arkitektur, konstruktioner, material och byggplatsfunktioner.

I Egentliga Finland har man genomfört **flera pilotprojekt för byggande med anknytning till koldioxidsnålhet och klimathållbarhet**. Åboregionens energilösning stöder för sin del koldioxidsnålheten i byggnadsbeståndet i området. De senaste årens utvecklingsplattformar kan anses vara i synnerhet Studentbyn i Åbo, Vetenskapsparken och Skansen samt Nådendals bostadsmässområde i Luonnonmaa.

I Egentliga Finland har man genomfört **flera offentliga träbyggnadsobjekt**, såsom Aura kommunhus, TVT:s objekt Kirsikka och den nya skolan i Velkua. Som objekt för hållbart byggande kan dessutom nämnas perhetalo i Luonnonmaa i Nådendal samt Åbo studentbystiftelses Tyssija-objekt.

Största delen av exempelobjekten för klimathållbart byggande är nya objekt som på grund av de redan ändrade bestämmelserna är energieffektivare än det gamla byggnadsbeståndet. Emellertid **existerar redan största delen av det byggnadsbestånd som kommer att användas år 2030**. Ett exempel på renoveringsobjekt är gruppbyggnadsprojektet Hepokulta i Åbo, som också innefattar en omfattande energisänkning.

Det har funnits planer för ekologiska bostadsområden i flera kommuner, men det har varit utmanande att gå vidare. Konjunkturerna inom byggandet har påverkat utvecklingen, men å andra sidan också invånarnas värderingar och prioriteringar när det gäller boendet.

I anslutning till återanvändning av jordmaterial har man i Egentliga Finland gjort utredningar, samarbete och pilotprojekt samt anvisat bland annat behandlingsplatser för jordmassor i landskapsplanen.

Hanteringen av massorna och terminalverksamheten har kanske framskridit tydligast och även **återanvändningen av betongkross har etablerats**. Åbo stad har dessutom tagit i bruk en **blågrön koefficient** i stadsplaneringen.

I kommunerna utmanas bygglösningarna av den tekniska sektorns knappa resurser. **Samarbetet mellan kommunerna har dock stärkts** genom nätverkande och ökad dialog mellan kommunernas tekniska sektor, klimatkontaktpersoner och upphandlingsexperter. Nätverken är ett sätt att föra aktuell information, verktyg och goda exempel till kommunerna, vilket har minskat kommunernas behov av separat utredningsarbete.

Varje byggprojekt är dock en omfattande helhet som utöver de nationella hållbarhetsmålen påverkas av invånarnas och de förtroendevaldas medvetenhet om olika lösningsalternativ.

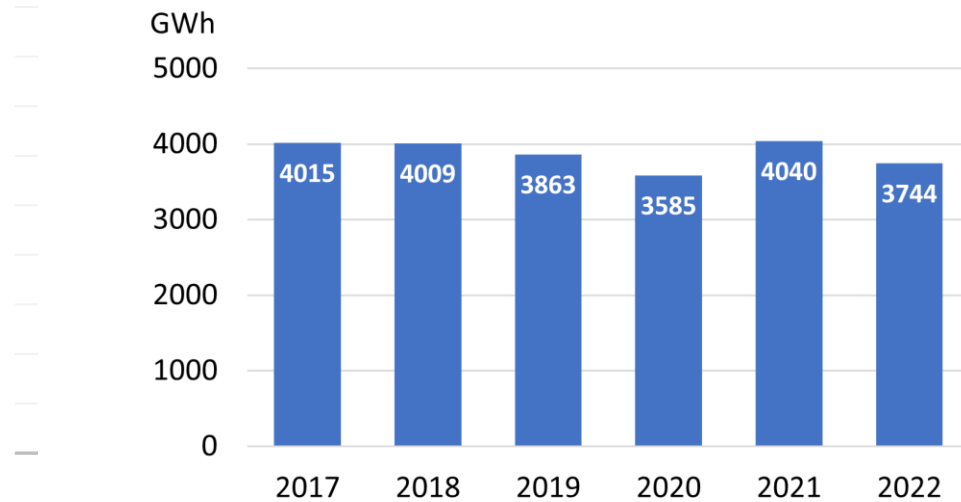
Sammanfattningsvis har arbetet med att genomföra åtgärderna för att bygga upp klimatfärdplanen inletts. **Förändring sker långsamt och projekten är långvariga, så förändringen blir synlig på längre sikt**. Åbo stad har avsatt en betydande del av stadens investeringar för de kommande åren till genomförandet av klimatåtgärderna, vilket förväntas påskynda klimatåtgärderna inom byggandet.

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet ARA har under de senaste åren beviljat understöd för energirenoveringar i kommunerna samt bostadsaktiebolag och småhus. Dessa har nu avskaffats. Även NTM-centralens understöd för avstående av oljeuppvärmning i småhus upphör år 2025. En del av bankerna har introducerat **en lånegaranti från Europeiska investeringsfonden (EIF) för hushåll, bostadsaktiebolag och små och medelstora företag**, vars mål är att främja den gröna omställningen. Tack vare garantin kan lån tas på förmånligare villkor, och garantin fungerar som säkerhet för lånet.

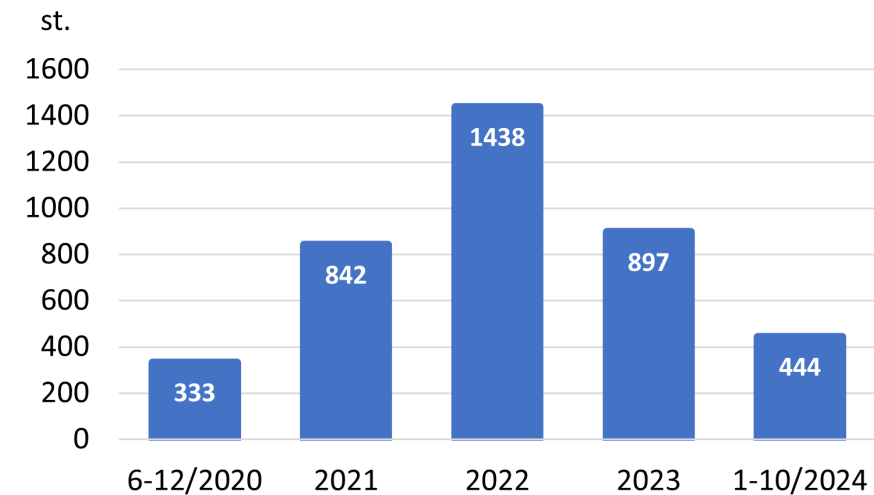

Byggande: grafer

Förbrukning av uppvärmningsenergi i bostadshus i
Egentliga Finland (SYKE)

Beviljade understöd för avstående av oljeuppvärmning i
småhus i Egentliga Finland (NTM-centralen)

Byggande: Lyft från klimatarbetet i området 2020–2022

- I Egentliga Finland gjordes flest energirenoveringar i bostadsaktiebolag under 2020–2023.
[Läs mer \(på finska, varsinais-suomi.kiinteistöliitto.fi\) »](#)
- Det nya bostadsområdet i träbyggnation som planerats i slottsfältet i Åbo är ett riksomfattande pilotobjekt inom programmet för främjande av träbyggande 2004–2010 som godkänts av Finlands regering.
- Kiertomaa Oy är ett anknutet företag inom Åbo stad och Sydvästra Finlands Avfallsservice Ab som verkar i Åboregionen och främjar cirkulär ekonomi inom markbyggnad.
[Läs mer \(på finska, kiertomaa.fi\) »](#)
- Circvol-projekten producerade en betydande mängd mer information och försök i anslutning till utnyttjandet av jordmassor och industrins sidoströmmar med stora volymer i infrastruktur- och markbyggnad.
[Läs mer \(på finska, businesssturku.fi\) »](#)
- Åbo stad har anslutit sig till green deal-avtalet för utsläppsfria arbetsplatser.
[Läs mer \(på finska, turku.fi\) »](#)
- I utredningen Potentialen av Cirkulär ekonomi i byggandet i Sydvästra Finland granskades exempelfall och nuläget.
[Läs mer \(på finska, valonia.fi\) »](#)
- Energibesiktningen på ÅUCS T-sjukhus gav en bra grund för energisparande åtgärder.
[Läs mer \(på finska, energiatehokkuussopimukset 2017-2025.fi\) »](#)

2023–2024

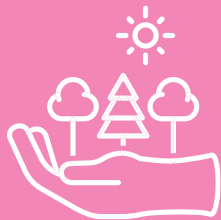
- I det nya bostadsområdet i Svalbobrinken i Åbo gjordes en naturbaserad dagvattenlösning.
[Läs mer \(på finska, kestavyysloikka.fi\) »](#)
- Åbo Vetenskapspark utvecklas till en försöksplattform och ett referensobjekt för lösningar inom cirkulär ekonomi.
[Läs mer \(turuntiedepuisto.fi\) »](#)
- Programmet UUMA5 för återbyggnad inleddes våren 2024. Sydvästra Finlands Avfallsservice Ab deltar.
[Läs mer \(på finska, uusiorakentaminen.fi\) »](#)
- Perhetalo i Luonnonmaa i Nådendal blev färdigt i juni 2023. Nyckelprinciperna i planeringen har varit mångsidighet, omvandlingsflexibilitet och hållbarhet.
[Läs mer \(på finska, tiili-info.fi\) »](#)
[\(på finska, laamo.fi\) »](#)
- Aura tog i bruk det nya kommunhuset våren 2023. Det sinnesvänliga huset byggdes av inhemskt timmer.
[Läs mer \(på finska, hoivarakentajat.fi\) »](#)
- Allaktivitetshuset i Nystad blir färdigt år 2025. Huset byggs enligt livscykelmodellen: entreprenören och tjänsteleverantören SRV ansvarar för planeringen och byggandet av byggnaden samt för underhållet av fastigheten under de följande 20 åren.

FÖRÄNDRINGSMÅL FÖR PLANERING AV MARKANVÄNDNINGEN, SKOGAR OCH ANDRA GRÖNSTRUKTURER 2030

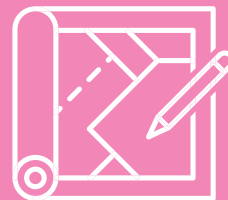
1 Egentliga Finland finns det mångsidig skog och grönstruktur som stärker kolsänkor, vårdar kollagren och ökar på naturens mångfald.

2 Markanvändningssektorns nettosänka har vuxit.

SPETSTEMAN

KLIMATSMART
SKOGSVÅRD OCH
-ANVÄNDNING
MED FLERA MÅL

KLIMATHÅLLBAR
PLANERIN
AV MARKAN-
VÄNDNINGEN OCH
PLANLÄGGNING

ATT ÖKA
KOMPETENSEN
OCH FÖRSTÅELEN

Åtgärderna inom markanvändningssektorn framskrider

Målet med åtgärderna för markanvändningen är att minska utsläppen från jordbruksmark, skogsbruk och annan markanvändning samt stärka kolsänkorna och kolförråden med beaktande av den biologiska mångfalden så att målet om kolneutralitet kan uppnås.

Enligt den tolfte riksskogstaxeringen är trädbeståndets årliga tillväxt i Egentliga Finland cirka 3,5 och avverkningen 3,3 miljoner kubikmeter. När man granskar trädbeståndet torde **skogarna förbli små kolsänkor** i sydvästra Finland om avverkningarna i framtiden hålls på samma nivå som under 2016–2018. I Egentliga Finland har beskningspotentialen beräknats till 4 100 hektar. Markområden som tagits ur torvproduktion och myrbottnar som ska beskogas uppskattas till 55 hektar.

Ett hållbarare skogsbruk har också främjats genom både **permanent, frivilligt myrskydd och åtgärder för restaurering av myrar**. Under livsmiljöprogrammet Helmi (2020–2023) har cirka 200 hektar Helmi-myrar skyddats i Egentliga Finland, av vilka 64 hektar skyddades under 2023. Fram till augusti 2024 har 460 hektar myrar restaurerats (23 objekt).

Frivilligt skogsskydd i Egentliga Finland har genomförts inom ramen för handlingsplanen för den biologiska mångfalden i skogarna i södra Finland METSO. År 2023 genomfördes cirka 370 hektar METSO-objekt i Egentliga Finland. Under 2018–2023 har nästan 3 000 hektar METSO-objekt genomförts. Naturvårdsarbeten av olika naturtyper har utförts i delprojekten inom Helmi- och Helmi-programmen.

Verktyg som granskar planläggningens och markanvändningens klimatkonsekvenser har utvecklats och testats, bland annat Åbo stad och Egentliga Finlands förbund har varit med och utvecklat verktyget Hiilikartta som färdigställdes i början av 2024.

Gröneffektiviteten på tomtnivå bedöms i detaljplaneringen och byggnadstillsynen i Åbo med hjälp av **verktyget för blågrön koefficient**. Koefficienten anger mängden växtlighet och genomsläppliga ytor och deras kvalitet i förhållande till den byggda arealen. **Åbo** har dessutom aktivt utrett **kolsänkornas nuläge** och förenhetligt **bedömningen av detaljplanernas klimatkonsekvenser**.

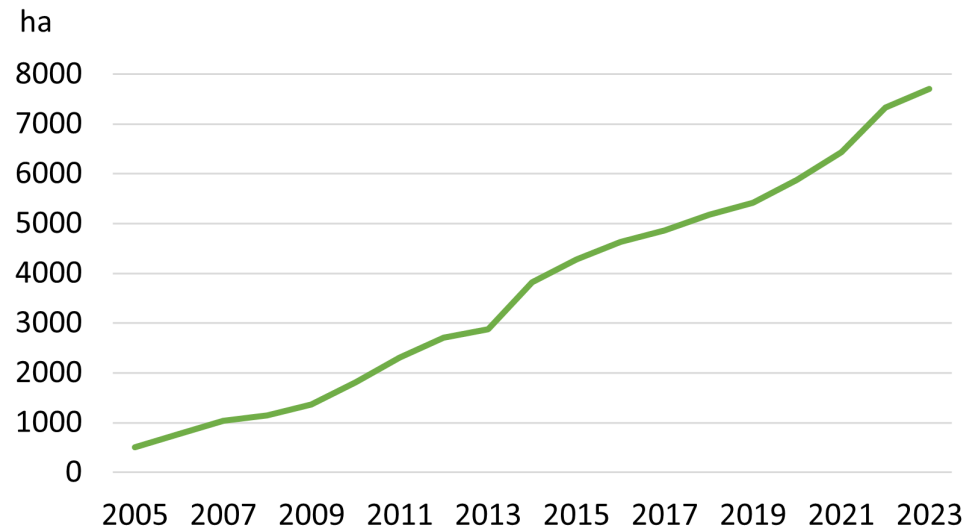
Egentliga Finlands förbund färdigställde i slutet av år 2023 **en utredningshelhet om utgångspunkterna, de nuvarande uppgifterna och målen för grönstrukturen i landskapet**. Utredningen behandlar tillståndet för den biologiska mångfalden, skyddets omfattning, potentialer för restaurering samt ansvarsarter och naturtyper i landskapet. Dessutom behandlades skötseln, underhållet och utvecklingen av kommunernas grönstruktur samt bioekonomin i Egentliga Finland.

I arbetet granskades dessutom bl.a. anpassningen till klimatförändringen och tillgängligheten till rekreation i tätorterna. På så sätt fick man en grundläggande förståelse för situationen och informationsbristerna gällande grönstrukturen. **Arbetet med grönstrukturen på landskapsnivå fortsätter i olika former bland annat i projektet Priodiversity LIFE**, där man utarbetar programmet för biologisk mångfald i Egentliga Finland, **uppdateringen av strukturmodellen för Åbo stadsregion samt landskapsplanläggningsprocessen som landskapsfullmäktige** inledde i juni 2024.

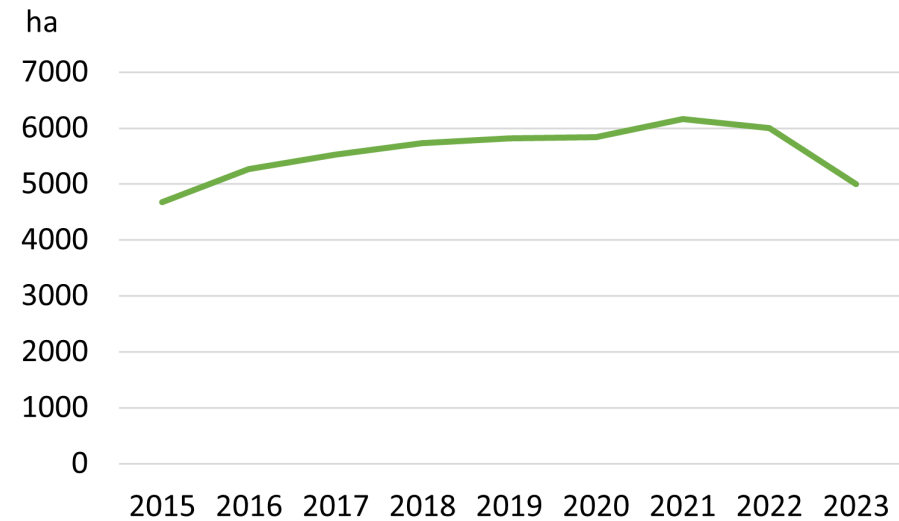
Enligt EU:s strategi för biologisk mångfald ska **30 procent av land- och havsområdena vara föremål för rättsligt skydd före år 2030**, varav en tredjedel omfattas av strikt skydd. För närvarande motsvarar arealen av skyddade områden nästan målet för Egentliga Finlands havsområden, men för **landområdena återstår det fortfarande en bit till målet**. Utöver arealen är det viktigt att skydda de olika livsmiljöerna och trygga den biologiska mångfalden även utanför skyddsområdena.

Markanvändning: grafer

Frivilligt skyddad skogsareal i Egentliga Finland
(METSO) (NTM-centralen, Skogscentralen)

Arealen för vårdbiotoper och naturbeten som sköts genom
avtal om miljöersättning i Egentliga Finland (NTM-centralen)

Planering av markandvändningen, skogar och grönstrukturer: Lyft från klimatarbetet i området 2020–2022

- I Hyppäränharju skapades en områdesekologisk skötselplan för småvattnen och deras omgivning och man utvecklade en interaktiv verksamhetsmodell som effektivt kan tillämpas i planeringen och genomförandet av naturvården i mångfaldskluster i hela Finland.
[Läs mer \(på finska, valonia.fi\) »](#)
- Åbo Energi och Åbo stad har haft besogningsprojekt i Åboregionen under åren 2021–2022, t.ex. i närheten av Åbo flygplats ett projekt på 2,5 hektar.
[Läs mer \(på finska, turkuenergia.fi\) »](#)
- Den blågröna koefficienten som Åbo stad använder är ett verktyg för att granska gårdsplanerna.
[Läs mer \(på finska, turku.fi\) »](#)
- Kimitoöns kommun beslöt att skydda 30 procent av skogarna och avstår från kalhuggning.
[Läs mer \(på finska, sll.fi\) »](#)

- I projektet Puujalka förbättrades förutom hållbar vattenförvaltning även vattenskyddet, den biologiska mångfalden och på lång sikt ökade kolbindningen särskilt på torvmarker.
[Läs mer \(på finska, valonia.fi\) »](#)
- I projektet Helmikunnat i Egentliga Finland (2021–2022) restaurerades och sköttes 23 vårdbiotoper, 2 våtmarker med syftet att gynna fågellivet, 6 hassellundar, 3 ädellövskogar i 7 kommuner och restaurering av strandzonen vid två vattendragsobjekt inleddes.
[Läs mer \(på finska, valonia.fi\) »](#)
- Toppåret 2022 i genomförandet av naturskyddet i Sydvästra Finland.
[Läs mer \(på finska, ely-keskus.fi\) »](#)
- Planläggningen av Nådendals bostadsmässområde lämnade utrymme för natur och dagvatten. I planen fästes exceptionellt mycket uppmärksamhet vid en så liten bearbetning som möjligt av skogsnaturen.
[Läs mer \(på finska, uusiuuutiset.fi\) »](#)

Planering av markandvändningen, skogar och grönstrukturer: Lyft från klimatarbetet i området 2023–2024

- Med hjälp av arbetet med grönstrukturen utreddes vad målen för den biologiska mångfalden och restaureringsförordningens krav konkret innebär för oss.
[Läs mer \(på finska, varsinais-suomi.fi\) »](#)
- I projektet Kaavoittajan karttatyökalu – Hiilikartta producerades ett geodatabaserat verktyg som fungerar i webbläsaren för bedömning av planens konsekvenser för kollager och kolsänkor.
[Läs mer \(på finska, syke.fi\) »](#)
- Skogscentralen strävar efter klimathållbar skogsvård som beaktar den biologiska mångfalden i projektet Lounais-Suomen metsiin halutaan ilmastokestävyttä!
[Läs mer \(maaseutu.fi\) »](#)
- Biodiful samlar människor från olika branscher som vill göra konsumtionen, affärslivet och det samhälleliga beslutsfattandet hållbart ur ett biologisk mångfaldsperspektiv.
[Läs mer \(på finska, biodiful.fi\) »](#)

- Projektet Priodiversity LIFE (2024–2031) är Finlands genom tiderna största projekt för att bekämpa naturförlusten. Under projektets första år utarbetas en genomförandeplan för den biologiska mångfalden (LUMO-programmet) för åtta landskap, inklusive Egentliga Finland.
[Läs mer \(ely-keskus.fi\) »](#)
- NTM-centralen i Egentliga Finland främjade naturskyddet på ett mångsidigt sätt år 2023.
[Läs mer \(på finska, ely-keskus.fi\) »](#)
- Åbo stad deltog i projektet KUNTANIELU som avslutades hösten 2024. Målet med projektet var att skapa förutsättningar för kommunerna att stärka markanvändningssektorns nettosänka samt skapa en grund för kompensationsverksamhet på kommunnivå, med vilken kommunen kan gå vidare mot kolneutralitet.
- S:t Karins stad gjorde en utredning om de skogar som staden äger. I utredningen presenteras de principer som styr skogsvården, skogarnas roll i markanvändningen samt faktorer som påverkar skyddsvärdet.
[Läs mer \(på finska, kaarina.fi\) »](#)

Kommunernas klimatarbete

Klimatarbetet i kommunerna i Egentliga Finland har ökat och man har övergått från programarbete till praktiskt verkställande. När arbetet med klimatfärdplanen inleddes år 2019 fanns det ett tiotal kommuner som utförde aktivt klimatarbete. I augusti 2024 utarbetades klimatprogrammet i 14 kommuner och var under arbete i 8 kommuner. Sju kommuner har fått statsunderstöd som varit tillgängligt för kommunernas klimatarbete. Det finns fem kommuner där klimatarbetet inte har påbörjats aktivt.

Antalet HINKU-kommuner (Laitila, Loimaa, Masku, Virmo, Nådendal, Pemar, Åbo, Nystad) har inte förändrats, och invånartäckningen i dessa kommuner är 58,1 procent. Elva kommuner har anslutit sig till kommunernas energieffektivitetsavtal (KETS). Avtalets invånartäckning är 70,5 procent av landskapets befolkning, vilket är mindre än det nationella värdet.

Landskapets klimatfärdplan har skapat en ram för kommunernas egna mål och planering av åtgärder. Kommunerna har speglat sitt utsläppsmål mot landskapets färdplan, även om målen varierar beroende på till exempel jordbrukets andel av kommunens utsläpp. Flera kommuner har utarbetat vägkartor/åtgärdsplaner för att främja det praktiska arbetet och utnyttjat projektfinansiering för att få tilläggsresurser.

Av kommunerna i Egentliga Finland **har Åbo kommit längst** i sitt eget klimatarbete, där även företag och invånare har engagerats. **I Nådendal och Reso** har klimatprogrammets planmässighet stärkts av **färdplaner för verkställandet, där även företag och invånare deltar.** Flera kommuner genomför åtgärder **genom olika projekt**, till exempel har ledningen i **Salo** utbildats inom klimatfrågor, medan **St:t Karins** har fokuserat på att minska utsläppen från transporter samt att utveckla oljeuppvärmning. Utöver dämpningsåtgärderna har även teman för anpassning lyfts fram i diskussionen.

Valonia har stött kommunerna i rollen som sakkunnig och skapat en möjlighet till regionalt samarbete. En viktig del av underhållet av nätverken är kontinuitet och regelbundenhet. Utöver tjänsteinnehavarnas nätverk (bl.a. den tekniska sektorn, anskaffningar samt vatten och natur) genomför Valonia gemensamma utbildningar och material enligt kommunernas önskemål. Ett exempel är en kommunikationsworkshop där kommunernas kommunikatörer och klimatkontaktpersoner samlades för att planera kommande kampanjer.

Lyft från kommunernas klimatarbete 2020–2022

- Åbo stads klimatteam, klimatkampanjer för bl.a. invånare och företag. [Läs mer \(turku.fi\) »](#)
- Letala och Nystad utvecklar klimatarbetet genom ett gemensamt projekt. [Läs mer \(på finska, kiertotaloudensvarsinaisuomi.fi\) »](#)
- Utbildningarna för ledningen i Salo stad är en del av förankringen av klimatarbetet i praktiken. [Läs mer \(på finska, salo.fi\) »](#)
- Valonia stöder kommunernas programarbete samt samarbetet mellan kommunerna och företagen:
 - [Klimatparring i kommunerna – fart på åtgärderna i Egentliga Finland \(på finska\)](#)
 - [S:t Karins företags klimatgärningar \(på finska\)](#)
 - [Kommunernas företagsrådgivning som stöd för klimatåtgärderna \(på finska\)](#)

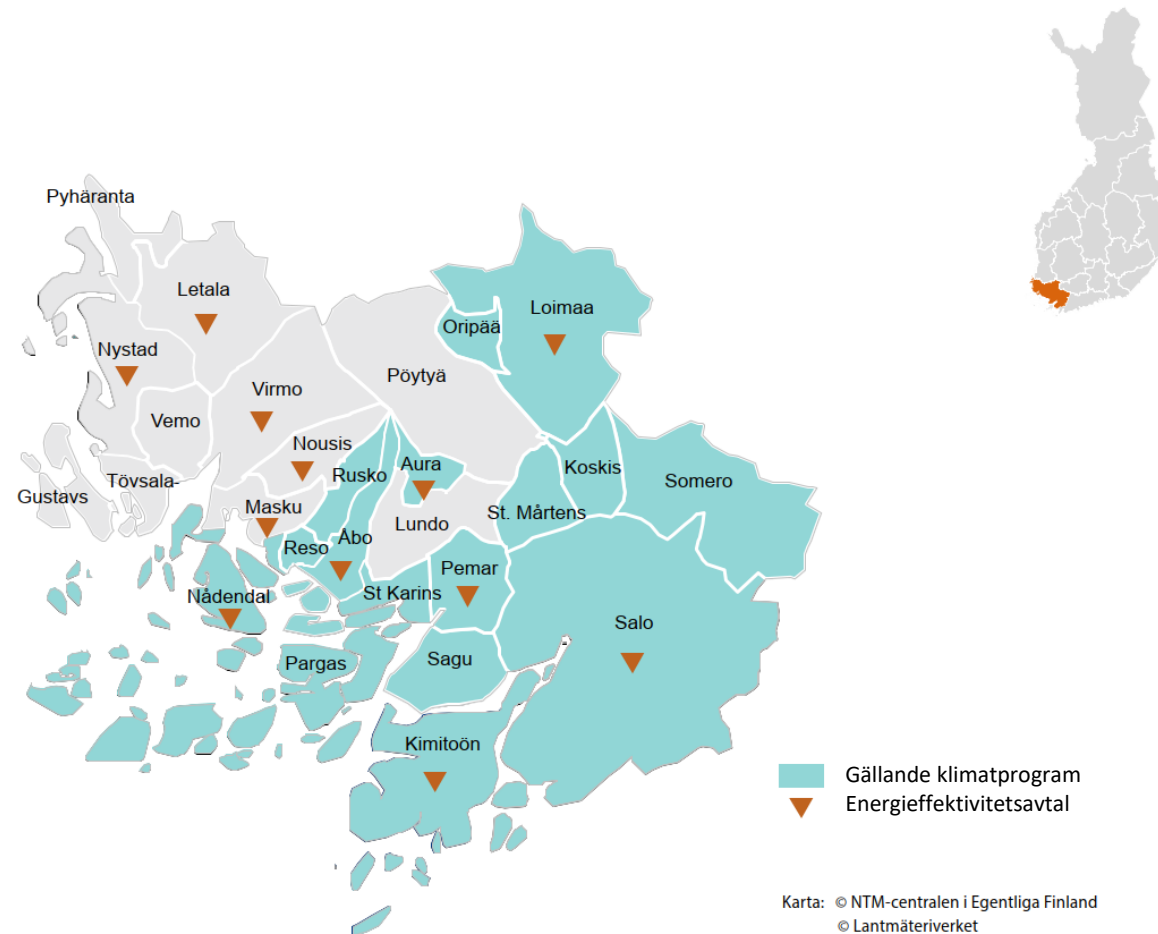
Lyft från kommunernas klimatarbetet 2023–2024

- Bloggen Hiilineutraali: Klimatplanen har godkänts eller är under beredning i nästan alla kommuner i Egentliga Finland.
[Läs mer \(på finska, hiilineutraalisuomi.fi\) »](#)
- Översikt över Salos klimatarbete i maj 2024.
[Läs mer \(salo.fi\) »](#)
- S:t Karins utreder antalet oljeuppvärmda fastigheter för att få uppgifterna uppdaterade och utsläppsberäkningen noggrannare.
[Läs mer \(kaarina.fi\) »](#)
- I S:t Karins bekämpas främmande arter med hjälp av mobilspel.
[Läs mer \(kaarina.fi\) »](#)
- Man kan följa med hur klimatarbetet i Loimaa framskrider på stadens webbplats med hjälp av verktyget Ilmastopolku.
[Läs mer \(på finska, loimaa.fi\) »](#)
- Åbo deltar i EU:s mission om hundra koldioxidneutrala städer genom ett eget klimatstadskontrakt. Kontraktet innehåller stadens och samarbetspartnernas förbindelse att tillsammans eftersträva en kolneutral stad före år 2029 samt de viktigaste åtgärderna för att minska utsläppen och för att finansiera åtgärderna i investeringsplanen.

- Aura, S:t Karins, Kimitoön, Nådendal, Pargas och Reso har utvecklat tjänsteinnehavarnas och beslutsfattarnas färdigheter i klimatledning i projektet Från ord till handling. Inom projektet planerades och genomfördes också kommunikationskampanjer för att engagera invånarna i klimatarbetet.
[Läs mer \(på finska, valonia.fi\) »](#)
- Kimitoön utvecklar kommunens klimatarbete och dess effektivare ledning från mål till resultat inom projektet Från bord till gjord. Enligt miljö- och klimatprogrammet budgeteras anslag för klimatåtgärder årligen.
[Läs mer \(kemionsaari.fi\) »](#)

Kommunernas klimatarbetet i Egentliga Finland 2025 (februari)

Klimatprogrammet håller på att utarbetas i Gustavs, Letala, Lundo, Nousis, Nystad, Oripää, Pöytis, Tövsala, Vemo, Virmo

Egentliga Finlands sektion för klimatansvar

Sektionen för klimatansvar som grundades av landskapets samarbetsgrupp (MYR) hösten 2019 är en väsentlig del av Egentliga Finlands arbete med vägkartan och möjliggör en kontinuerlig dialog om klimattemat. Gruppen har ingående diskuterat uppställandet av landskapets mål och genomförandet av spetsåtgärderna.

I sektionen finns representanter för regionens kommuner, regionförvaltningens organisationer, företag, intresseorganisationer samt för utbildning och forskning.

Sektionen för klimatansvar har bland annat till uppgift att bereda och utveckla klimatpolitiken på landskapsnivå samt aktivera aktörer inom olika branscher att delta i utvecklingen och ibruktageandet av klimatpositiva lösningar och verksamhetsmodeller. Dessutom främjar programmet genomförandet av landskapsprogrammet i frågor som gäller klimatförändringen.

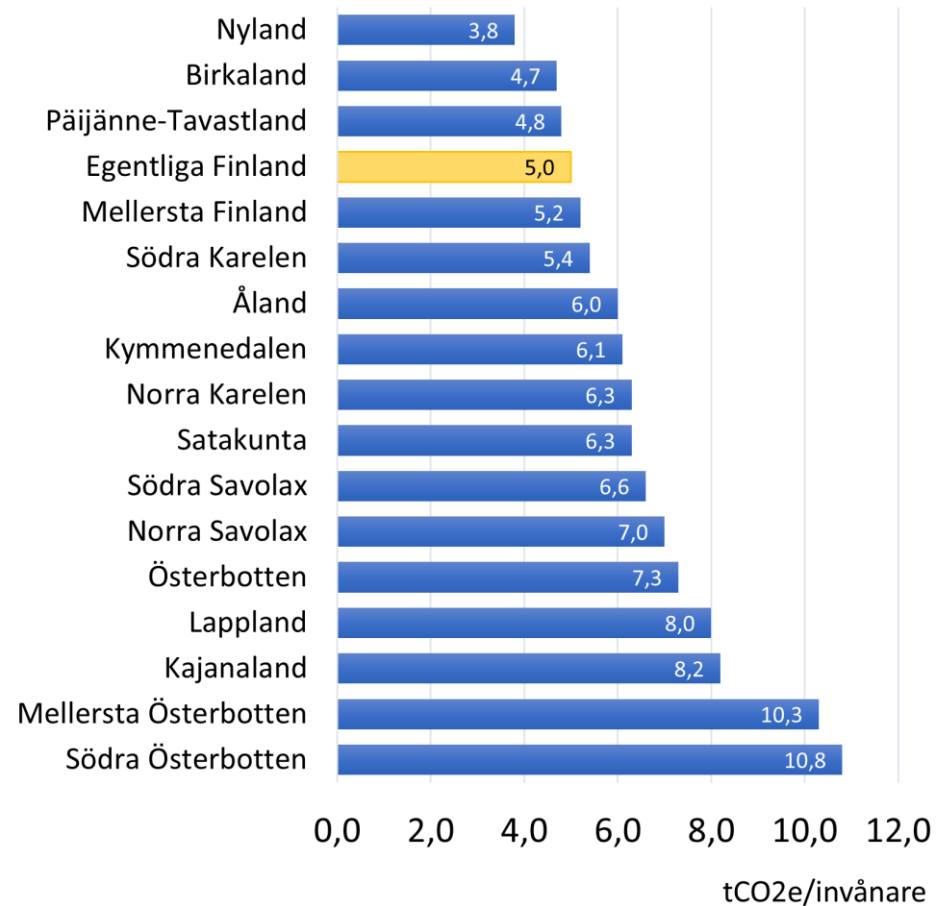
- Sektionen har 30 medlemmar
- Har sammanträtt 25 gånger under perioden från hösten 2019 till hösten 2024
- Under mötena hördes 33 expertanföranden
- [Bloggen Hiilineutraali:Sektionen för klimatansvar aktiverar diskussionen och samlar in synpunkter \(på finska, hiilineutraalisuomi.fi\)](#)

Processen för Egentliga Finlands klimaffärdplan

Sammanfattning

Utsläpp per invånare 2022 (SYKE)

- Egentliga Finland placerar sig på fjärde plats i jämförelsen mellan landskapen när utsläppen ställs i relation till invånarantalet.
- Skillnaderna mellan landskapen förklaras bland annat av näringsstrukturen, i synnerhet jordbruksdominansen, geografiska egenskaper såsom avstånd och samhällsstruktur samt skillnader i väderförhållandena och bränsleanvändningen för fjärrvärme.
- Egentliga Finlands klimatfärdplan 2030 och dess uppföljning hittills genomfördes i projektet Mot koldioxidneutrala kommuner och landskap (Canemure) (1.11.2018–31.10.2024)
- Klimatarbetet i området fortsätter, bl.a. har anpassningen till klimatförändringen under den senaste tiden blivit allt mer aktuell.
- Landskapets mål om kolneutralitet förutsätter information om nuläget och scenarierna för landskapets kolsänkor och kolförråd.

Informationskällor som stöder klimatarbetet

- **På webbplatsen Ett Kolneutralt Sydvästra Finland i webbtjänsten Ympäristö Nyt** upprätthålls Egentliga Finlands klimatfärdplan och uppföljningen av den. Tjänsten följer också aktuella klimatnyheter, evenemang och finansieringsansökningar. Informationen förmedlas också till Sydvästra Finland via nyhetsbrevet Ympäristö Nyt.
 - ymparistonyt.fi/hiilineutraalilounaissuomi
- **Expertorganisationen Valonia** stöder klimatarbetet i landskapet genom ett stort antal projekt genom att upprätthålla samarbetsnätverk, ordna utbildningar samt genom att producera olika verktyg och material.
 - valonia.fi
- **Webbtjänsten Ett Kolneutralt Finland** erbjuder information, verktyg och lösningar som grundar sig på forskning och sakkunskap för att bygga upp ett klimatsmart Finland.
 - kolneutraltfinland.fi
- **Finlands miljöcentral SYKE** producerar årligen utsläppskalkyler för växthusgaser för alla kommuner och landskap i Finland samt indikatorer och verktyg för uppföljning av klimatarbetets effekter.
 - hiilineutraalisuomi.fi/Paastot_ja_indikaattorit
 - hiilineutraalisuomi.fi/Tyokalut
- **Tjänsten Kestävyysoikka**, databank för verkningsfulla klimatlösningar, samlar progressiv praxis för att stävja klimatförändringen, cirkulär ekonomi och stoppa naturförlusten. Tjänsten är tillgänglig för alla. Presentera gärna din egen lösning i tjänsten!
 - kestavyysloikka.fi

